

#משואה50X50

בספטמבר 2022 ימלאו 50 שנה למכון משואה.

לקראת שנת היובל נחשוף מידי שבוע, במשך 50 שבועות, פריט נבחר מתוך אוספי ארכיון משואה.

פריט מספר 10 – זיכרונות רקומים - רות ביוק-יודנהרץ

בארכיון משואה מופקדת מפה רקומה מעשה ידיה של רות ביוק לבית יודנהרץ (-2010/1925), ילידת סוסנוביץ, פולין.

רות השתייכה לקבוצת המחותרת "נאשה גרופה" ("הקבוצה שלנו") של תנועת "הנוער הציוני" וסייעה, עד לחיסול גטו סוסנוביץ, להבריה פריטים מהגטו החוצה, תוך הסתייעות בתפקידיה הרשמי כאחות בגטו.

עם חיסול הגטו החלה רות, עם קבוצת נשים נוספות, בבריה מפולין כשהיא מצוידת בניירות מזויפים של מתנדבת פולניה. רות והקבוצה עברו תלאות רבות במסלול הבריה, כולל מעצרים רבים, עד שהצליחה להגיע לבודפשט הונגריה, שם שוחררה.

רות עלתה לארץ ישראל בעלייה לגלית באנייה "טרנסילבניה" שיצאה מנמל קונסטנצה ברומניה והגיעה לחיפה באוקטובר 1945, והצטרפה לקיבוץ תל יצחק.

בתל יצחק הנציחה רות את זיכרונותיה מימי השואה בדרך יצירתית וייחודית, כשרקמה אותם על גבי מפה, כולל סיפור קבוצת "נאשה גרופה" (הזיכרונות רקומים בכיוון השעון):

1) הגטו - בניינים מגודרים עולים באש ומלווה במשפט בידיש - עס ברענט ברידערלעך עס ברענט ("שְׂרָפָה, אָחים, שְׂרָפָה") מתוך השיר "העיירה בוערת" מאת מרדכי גבירטיג.

2) הבריה מפולין בתקופת המלחמה - רכבת העוברת בהרים. בקרון רקומים שמות הערים קטוביץ - וינה, שהיו על ציר הבריה של הקבוצה. האיור מלווה במילות שיר בידיש "עס האט אווס דאס לעבן גערופען" ("החיים קראו לנו").

3) סיפור הברחת הגבולות מסומן באמצעות איור של שביל המוביל לכוון וינה ובודפשט. סימן שאלה מרמז על הספק האם יצליחו החברים להעביר את הגבולות. האיור מלווה בשיר בידיש "צו איינס צווי דריי" ("אחת, שתיים, שלוש"), המרמז על מספר הגבולות שעברו בדרך הבריה.

4) ההתנגדות מסומנת על ידי איור של נשק וחומה מלווים במילים "זאג ניט קיינמאל אז דו געהסט דעם לעצטען ועג" ("אל נא תאמר הנה דרכי האחרונה") מתוך "שיר הפרטיזנים". חברי הקבוצה הכירו את השיר עם הגעתם לרומניה בשנת 1944.

5) במרכז המפה איור המסמל את קיבוץ תל יצחק - סוף המסע בארץ ישראל. האיור מלווה במילות השיר של רחל "ואולי לא היו הדברים", המשקיף לעבר, ושל יעקב אורלנד "אנחנו שרים לך מולדת", המשקיף את התקווה לעתיד.

פריטים מקושרים:

מספר פריט 55026 - מפה שרקמה רות ביוק בהגעתה לקיבוץ תל יצחק בשנת 1945

מספר פריט 122110 - ביוק רות לבית יודנהרץ בצעירותה

